

Jedlina Zdrój – historia

Pierwsze wzmianki o mieście pochodzą z XIII wieku. Właściwie dotyczą one obecnej – południowo – wschodniej części miasta – Jedlinki, która w tamtym czasie była osadą drwali i znajdowała się w granicach dóbr należących do Bolka I księcia świdnicko – jaworskiego. Właśnie od dawnej niemieckiej nazwy Jedlinki (Tannhausen), która miała związek z rosnącymi lasami jodłowymi, wywodzi się obecna nazwa miasta.

Źródła mineralne odkryto w Jedlinie Zdroju w XVI wieku, jednak na większą skalę zaczęto z nich korzystać od 1697 roku wówczas uznano je za lecznicze. W tym czasie właścicielem pastwisk, na których tryskał uzdrawiający źródł, był Caspar Schäl – kmieć z Jedlinki. W związku z coraz większą liczbą przybywających z okolicznych wsi chorych, Schäl poczynił pierwsze inwestycje: leczniczą wodę ujął w wydrążony pień drzewa i postawił obok kram z żywnością. Później – w 1723 roku, wybudował w pobliżu źródła dom mieszkalny – Grundhof.

1723 rok – to najważniejsza data w historii Jedliny Zdroju, uważana za datę założenia uzdrowiska.

W roku tym austriacki generał Hans Christoph baron von Seher – Thoss – właściciel Jedlinki, wykupił od Schäla parcelę ze źródłem, które wkrótce zostało ocembrowane. Zaczęły powstawać pierwsze budynki i urządzenia uzdrowiskowe. Szczególnie wiele inwestycji poczyniła w Jedlinie Zdroju żona generała – Charlotta Maximiliana hrabina von Seher – Thoss. To właśnie ją uważa się za założycielkę kurortu i to od jej imienia źródło otrzymało nazwę Charlottenbrunn (dotąd nazywano je Sauerborn lub Tannhauser – Sauerbrunnen). Wkrótce całą kolonię utworzoną przy źródle nazwano Charlottenbrunn (nazwę taką Jedlina Zdrój nosiła do 1945 roku).

Pierwszy opis składu mineralnego i właściwości leczniczych źródła pochodzi z 1726 roku i jest dziełem Georga Jahmanna – medyka ze Świdnicy. Następnym badań wód dokonali kolejno: w 1789 roku chemik Klaproth z Berlina i w 1825 roku Carl Beinert – aptekarz i biolog z Jedliny Zdroju.

W XVIII wieku Jedlina Zdrój staje się nie tylko kurortem, ale również ośrodkiem tkactwa i sukiennictwa. W 1768 roku otrzymuje po raz pierwszy prawa miejskie (posiada je do roku 1919).

Dalszy rozwój uzdrowiska przerwały na pewien czas działania wojny siedmioletniej (1756 – 1763 r.), okres wojen napoleońskich (bitwa pod Walimiem w 1807 r.), a także powódź z 1755 r. i okres epidemii i głodu w 1766/1767 r.

Wiek XIX to czas ponownego dynamicznego rozwoju kurortu. Powstało wtedy wiele nowych hoteli i pensjonatów, założono tereny rekreacyjne uzdrowiska. Jednocześnie zmodernizowano stare i zbudowano nowe urządzenia zdrojowe. Pomysłodawcą i inicjatorem wielu przedsięwzięć w tym zakresie był wspomniany już Carl Beinert.

Wiele inwestycji ukierunkowanych na dalszą modernizację i rozbudowę kurortu, podjęto w latach 1861 – 1864, wtedy właścicielem Jedliny Zdroju był Carl Krister – założyciel fabryki porcelany w Wałbrzychu. To m. in. z jego inicjatywy gruntownie przebudowano i powiększono Dom Zdrojowy, przy promenadzie zbudowano nową halę spacerową i pawilon muzyczny, przebudowano też pawilon ze źródłem Charlotty oraz zmodernizowano tereny rekreacyjne.

Niestety następcy Kristera i kolejni właściciele Jedliny Zdroju nie podejmowali już działań inwestycyjnych w uzdrowisku.

Okres stagnacji zakończył się w roku 1884, kiedy to gmina Jedlina Zdrój wykupiła mocno zaniedbany kurort od właściciela – Artura von Klitzinga. Dzięki szerokim działaniom organizacyjnym, modernizacyjnym i inwestycyjnym, podjętym przez władze gminy w końcu XIX i na początku XX wieku, Jedlina Zdrój nie tylko szybko dźwignęła się z upadku, ale wkrótce stała się jednym z najbardziej znanych, najnowocześniejszych i najchętniej odwiedzanych uzdrowisk na Śląsku. Przykładowo – w 1926 roku w Jedlinie Zdroju przyjęto 1650 kuracjuszy i 2000 turystów. Na przyjeżdżających czekały liczne i nowoczesnie urządzone hotele i pensjonaty. Dane statystyczne podają, że w 1937 roku, w mieście były 4 hotele, 20 pensjonatów i zajazdów z pokojami gościnnymi, a także 38 domów turystycznych i schronisko młodzieżowe. Kuracjom i gościom odwiedzającym uzdrowisko, oferowano wiele atrakcji kulturalnych i rozrywkowych. Odbywały się m.in. koncerty orkiestr i chórów, turnieje taneczne i festyny leśne.

II Wojna Światowa oraz zaniknięcie – kilka lat po jej zakończeniu, źródeł mineralnych (spowodowane działalnością wałbrzyskich kopalń węgla), to główne przyczyny późniejszego upadku uzdrowiska. W latach 1952 – 1961 wykorzystywano walory klimatyczne i krajobrazowe Jedliny Zdroju.

W 1962 roku ponownie podjęto działalność uzdrowiskową. Wodę do zabiegów zaczęto dowozić z uzdrowiska w Szczawnie Zdroju, z którym Jedlina Zdrój działa w ramach jednego kompleksu. Obecnie jest to „Uzdrowisko Szczawno – Jedlina” S.A. Obecnie prowadzi

się intensywne prace wiertnicze, by dotrzeć do własnych ujęć źródeł mineralnych, których występowanie potwierdziły wcześniejsze badania.

W 1967 roku Jedlina Zdrój ponownie otrzymała prawa miejskie.

W 1970 roku w granicach miasta znalazły się wsie – Jedlinka, Suliszów, Kamieńsk i Glinica.

W uzdrowisku leczy się schorzenia narządu ruchu, choroby układu oddechowego, choroby układu moczowego i choroby układu trawiennego. W Zakładzie Przyrodoleczniczym wykonywanych jest szereg zabiegów z zakresu balneoterapii, inhalacji, elektrolecznictwa, światłolecznictwa, krioterapii, masaży i gimnastyki.

Na bazę noclegową uzdrowiska składa się 120 miejsc w trzech budynkach: Domu Zdrojowym, Halinie i Warszawiance. Uzdrowisko posiada nowoczesną i klimatyzowaną jadalnię oraz kawiarnię.

Największymi walorami Jedliny Zdroju jest niewątpliwie wspaniały górski klimat, oraz malownicze położenie, cisza i spokój. To wszystko sprawia, że z każdym rokiem przyjeżdża do miasta coraz więcej kuracjuszy i turystów. Tak jak niegdyś czekają na nich różne atrakcje. Wśród wielu organizowanych przez miasto imprez należy wymienić szczególnie te, które mają charakter ogólnopolski i międzynarodowy: Międzynarodowy Festiwal Teatrów Ulicznych, Dolnośląski Festiwal Zupy, wyścigi kolarskie, rajdy samochodowe oraz turnieje krajowe gry w bule.